

Kärkölän kunnan talousarvio 2025 ja taloussuunnitelma 2025 - 2027

Kunnanhallitus 28.10.2024 § 193

Valmistelija

kansliapäällikkö jouni.nieminen@karkola.fi, puh. 044-770 2206
talouspäällikkö markus.saarikivi@karkola.fi puh. 044-770 2113

Kuntalain mukaan valtuuston on vuoden loppuun mennessä hyväksyttävä kunnalle seuraavaksi kalenterivuodeksi talousarvio. Sen hyväksymisen yhteydessä valtuuston on myös hyväksyttävä kolmea tai useampaa vuotta koskeva taloussuunnitelma. Talousarviovuosi on taloussuunnitelman ensimmäinen vuosi. Talousarviossa ja taloussuunnitelmassa hyväksytään kunnan toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet sekä siinä osoitetaan, miten rahoitustarve katetaan. Talousarviossa on käyttötalous- ja tuloslaskelmaosat sekä investointi- ja rahoitusosa.

Kuntalain mukaan taloussuunnitelman on oltava tasapainossa tai ylijäämäinen. Kunnan taseeseen kertynyt alijäämä tulee kattaa enintään neljän vuoden kuluessa tilinpäätöksen vahvistamista seuraavan vuoden alusta lukien. Kunnan tulee talousarvion vahvistamisen yhteydessä päättää yksilöidyistä toimenpiteistä, joilla alijäämä mainittuna ajanjaksona katetaan.

Kunnanhallituksen 10.6.2025 kokouksessaan päättämän raamin tilikauden tulos oli 965 000 euroa alijäämäinen. Toimialajohtajat ovat tehneet omat esityksensä lautakunnilleen ja näiden esitysten mukainen tilikauden alijäämä koko kunnan osalta on 418 760 euroa.

Keskusvaalilautakunnan talousarvion toimintakate on heikentynyt 2 470 euroa raamista.

Tarkastuslautakunnan ulkoiset toimintakulut ovat kasvaneet 2850 euroa palvelujen ostojen osalta.

Kunnanhallituksen toimialan ulkoisia toimintatuottoja on vähennetty 44 660 euroa ja toimintakuluista säästetty 231 730 euroa. Tuottojen vähennys on työllisyystukea, jota kunta ei enää saa tulevana vuonna TE-uudistuksen myötä. Kuluista on raamiin nähden saatu säästöä työllisyydenhoidon kulujen osalta ja henkilöstökuluista liittyen jo lakanneiden työtehtävien palkkavarauksiin.

Sivistys- ja hyvinvointilautakunnan ulkoiset toimintatuotot ovat kasvaneet 11 500 euroa. Nämä liittyvät maksutuottoihin, joita saadaan uimahallilta ja liikuntapalveluiden järjestämisestä, sekä iltapäivätoimintaan. Ulkoiset toimintakulut ovat pienentyneet 113 200 euroa. Nämä säästöt ovat pääosin palvelun ostoista muilta kunnilta ja kuljetuspalveluista.

Ympäristölautakunnan ulkoisia toimintatuottoja on pienennetty 5 000 euroa liittyen uuden rakennusjärjestyksen mukanaan tuomiin muutoksiin lupalaskutuksessa. Ulkoisia toimintakuluja on vähennetty 48 520 euroa. Toimintakulujen vähennys perustuu pääosin siihen, että ilmastosuunnitelma

tulee valmiiksi vuonna 2024, jolloin sen tekemiseen ei tarvita enää omaa määrärahaa.

Tekninen lautakunta on nostanut ulkoisten toimintatuottojensa arviota 3 980 euroa. Toimintatuottoihin on lisätty hulevesimaksu sekä vuokrien indeksikorotusten vaikutus. Toisaalta toimintatuotoista on jouduttu vähentämään työllisyystuet kokonaan pois. Toimintakuluista tekninen lautakunta on säästänyt 33 290 euroa raamiin nähden. Nämä säästöt ovat rakentamispalvelujen ja asiantuntijapalvelujen ostoista sekä lämmitys- ja sähkökuluista.

Tässä esitetyssä tuloslaskelmaluonnoksessa on otettu huomioon raamiin nähden myös 50 000 euron korotus verotuloihin, 30 000 euron vähennys korkokuluihin sekä 79 000 euron korotus valtionosuuteen.

Kunnan talousarvion 2025 tuloslaskelma

TULOSLASKELMA YHTEENSÄ	TP 2023	TA+MUUT. 2024	Toimialajohtajien esitys 2025	Ero%	SV 2026	SV 2027
TOIMINTATUOTOT						
MYYNTITUOTOT	2 810 565	2 815 760	2 794 900	-0,7	2 850 810	2 907 840
MAKSUTUOTOT	195 284	247 500	296 500	19,8	302 430	308 480
TUET JA AVUSTUKSET	429 797	385 410	275 190	-28,6	280 690	286 300
MUUT TOIMINTATUOTOT	3 227 471	3 488 030	4 009 700	15,0	4 089 890	4 171 690
TOIMINTATUOTOT	6 663 116	6 936 700	7 376 290	6,3	7 523 820	7 674 310
TOIMINTAKULUT						
HENKILÖSTÖKULUT	-7 143 682	-7 441 060	-7 381 480	-0,8	-7 529 150	-7 679 700
PALKAT JA PALKKIOT	-5 761 432	-6 065 140	-6 020 480	-0,7	-6 140 890	-6 263 720
HENKILÖSIVUKULUT	-1 382 249	-1 375 920	-1 361 000	-1,1	-1 388 260	-1 415 980
ELÄKEKULUT	-1 197 832	-1 195 960	-1 182 380	-1,1	-1 206 030	-1 230 130
MUUT HENKILÖSIVUKULUT	-184 417	-179 960	-178 620	-0,7	-182 230	-185 850
PALVELUJEN OSTOT	-4 529 893	-4 258 850	-4 553 590	6,9	-4 640 640	-4 733 300
AINEET, TARVIKKEET JA TAVARAT	-1 778 700	-1 478 550	-1 403 380	-5,1	-1 431 350	-1 459 840
AVUSTUKSET	-491 717	-514 190	-738 490	43,6	-753 250	-768 310
MUUT TOIMINTAKULUT	-2 951 307	-3 145 470	-3 912 110	24,4	-3 990 350	-4 070 180
TOIMINTAKULUT	-16 895 299	-16 838 120	-17 989 050	6,8	-18 344 740	-18 711 330
TOIMINTAKATE	-10 232 183	-9 901 420	-10 612 760	7,2	-10 820 920	-11 037 020
VEROTULOT	10 612 702	10 318 000	11 477 000	11,2	11 945 000	12 277 000
VALTIONOSUUDET	1 641 622	1 158 980	832 000	-28,2	-132 000	-114 000
RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT						
KORKOTUOTOT	26 699	28 000	28 000	0,0	28 000	28 000

MUUT RAHOITUSTUOTOT	137 180	95 760	95 420	-0,4	95 420	95 420
KORKOKULUT	-501 283	-494 100	-539 320	9,2	-539 320	-539 320
MUUT RAHOITUSKULUT	-53 338	-74 100	-54 100	-27,0	-54 100	-54 100
RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT	-390 742	-444 440	-470 000	5,8	-470 000	-470 000
VIOSIKATE	1 631 399	1 131 120	1 226 240	8,4	522 080	655 980
POISTOT JA ARVONALENTUMISET						
SUUNNITELMAN MUKAISET POISTOT	-1 461 514	-1 545 000	-1 645 000	6,5	-1 677 910	-1 711 480
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-1 461 514	-1 545 000	-1 645 000	6,5	-1 677 910	-1 711 480
TILIKAUDEN TULOS	169 885	-413 880	-418 760	1,2	-1 155 830	-1 055 500
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ/ALIJÄÄMÄ	169 885	-413 880	-418 760	1,2	-1 155 830	-1 055 500

Esittelijä pormestari Markku Koskinen

Päätösehdotus Kunnanhallitus keskustelee vuoden 2025 talousarviosta ja vuosien 2025 - 2027 taloussuunnitelmasta.

Kunnanhallitus jatkaa asian käsittelyä seuraavassa kokouksessa.

Päätös Kunnanhallitus jatkaa asian käsittelyä 25.11.2024 kokouksessa.

Muutoksenhaku Muutoksenhakukielto

Kunnanhallitus 25.11.2024 § 222

Valmistelija kansliapäällikkö jouni.nieminen@karkola.fi, puh. 044-770 2206
talouspäällikkö markus.saarikivi@karkola.fi puh. 044-770 2113

Kuntalain mukaan valtuuston on vuoden loppuun mennessä hyväksyttävä kunnalle seuraavaksi kalenterivuodeksi talousarvio, jonka hyväksymisen yhteydessä valtuuston on myös hyväksyttävä kolmea tai useampaa vuotta koskeva taloussuunnitelma. Talousarviovuosi on taloussuunnitelman ensimmäinen vuosi. Talousarviossa ja taloussuunnitelmassa hyväksytään kunnan toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet sekä siinä osoitetaan, miten rahoitustarve katetaan. Talousarviossa on käyttötalous- ja tuloslaskelmaosat sekä investointi- ja rahoitusosa.

Kärkölen kunnan talousarvio vuodelle 2025 ja taloussuunnitelma vuosille 2025–2027 on esityslistan liitteenä.

Kunnanhallitus käsitteli talousarviota kokouksessaan 28.10.2024.

Tämän kokouksen jälkeen talousarviota on käsitelty teknisen toimen osalta teknisen lautakunnan kokouksessa 19.11.2024 ja sivistys- ja

hyvinvointilautakunnan osalta heidän kokouksessaan 14.11.2024 Talousarvio ja -suunnitelma on esitetty tässä lautakuntien osalta heidän päätöksensä mukaisesti.

Ympäristötoimen esitykseen on tehty henkilöstökuluihin 17 150 euron vähennys.

Kunnanhallituksen toimialan esitykseen on tehty seuraavat muutokset 28.10.2024 kokouksen jälkeen:

- Työterveyden palveluiden hoito, toimintakatevaikutus 30 000 euroa heikennystä
- Keskushallinnon henkilöstökulut, toimintakatevaikutus 17 150 euroa parannusta
- Elinvoiman henkilöstökulut, toimintakatevaikutus 42 580 euroa parannusta

Taloussuunnitelmassa vuosilta 2025–2027 kertyy kaikkiaan noin 2,1 miljoonaa euroa alijäämää. Kunnan taseeseen on kertynyt ylijäämää 7,3 miljoonaa euroa ja konsernille 5,1 miljoonaa euroa, joten kertyneet ylijäämät kattavat taloussuunnitelman alijäämät. Talousarviovuosi 2025 on 274 180 euroa alijäämäinen.

Kärkölen kunnan vuoden 2025 talousarvion toimintamenot ovat yhteensä noin 17,9 miljoonaa euroa ja kasvavat 6,1 %:a vuoden 2024 budjettitasosta. Kunnan henkilöstömenojen arvioidaan pienenevän noin 0,2 miljoonaa euroa vuoden 2024 talousarviosta. Palvelujen ostojen arvioidaan kasvavan noin 0,3 miljoonaa euroa. Aineiden, tarvikkeiden ja tavaroiden ostojen arvioidaan pienenevän noin 0,7 miljoonaa. Avustukset kasvavat noin 0,2 miljoonaa euroa ja muut toimintakulut noin 0,7 miljoonaa euroa. Muiden toimintakulujen noususta noin 0,5 miljoonaa euroa on sisäisten vuokrien kasvua ja heijastuu siten myös tuloissa.

Toimintatulot ovat noin 7,4 miljoonaa euroa, mikä on 6,7 prosenttia enemmän kuin vuoden 2024 muutetun talousarvion 6,9 miljoonaa euroa. Tuottoja kasvattaa noin 0,5 miljoonaa euroa sisäisten vuokrien tarkastus, joka nosti vuokria merkittävästi. Toisaalta tuista ja avustuksista on poistettu 0,1 miljoonaa euroa työllisyystukia.

Verotuloja arvioidaan kertyvän yhteensä 11,4 miljoonaa euroa. Vuonna 2024 arvioidaan kertyvän noin 10,3 miljoonaa euroa. Yhteisövero on osakeyhtiöiden ja muiden yhteisöjen maksama tulovero. Yhteisöveronsaajia ovat valtio, kunnat ja seurakunnat. Kuntien osuus yhteisöveron tuotoista laski vuodesta 2023 alkaen. Yhteisöveron tuoton odotetaan kasvavan vuodelle 2024 arvioidusta 1 316 000 eurosta 2 161 000 euroon. Yhteisöveron tuotto on ylittänyt selvästi arviot vuodesta 2023 alkaen ja hyvän tuoton odotetaan jatkuvan.

Valtionosuudet vuoden 2024 talousarviossa olivat 1 158 980 euroa. Valtionosuudet tulevat laskemaan tulevina vuosina sote-siirtoerien myötä, vaikka TE-palveluiden siirto kuntien vastuulle vuodesta 2025 alkaen tuo oman lisänsä näiden palveluiden rahoitusta. Vuodelle 2025 arvioidaan valtionosuuksia saatavan 832 000 euroa. Suunnitelmavuosina valtionosuudet kääntyvät negatiivisiksi. VM:n syksyn kuntatalousohjelman

yhteydessä julkaistun painelaskelman mukaan Kärkölen kunnan valtionosuus olisi -132 000 euroa vuonna 2026 ja -114 000 euroa vuonna 2027.

Talousarvioesityksessä vuosikate ei riitä kattamaan investointien myötä kasvanutta noin 1,6 miljoonan euron poistoerää, jolloin talousarvion tulos on 274 180 euroa alijäämäinen.

Suunnitelmavuosien 2026 ja 2027 poistot ovat noin 1,7 Meur tasolla ja myös suunnitelmavuodet ovat alijäämäisiä.

Kunnan lainan määrä 31.12.2023 oli noin 22,0 miljoonaa euroa. Lainakannan arvioidaan nousevan 24,4 miljoonaan euroon vuoden 2024 loppuun mennessä, jolloin siirtoviemäri-investointi valmistuu. Taloussuunnitelman investointiohjelmassa on suunnitelmakaudelle noin 3,2 miljoonan euron investoinnit vuosina 2025-2027.

Suuret investoinnit päättyvät vuoden 2024 lopussa, jonka jälkeen lainamäärän kasvu pysähtyy ja lainojen lyhennykset alkavat pienentää pitkäaikaisten lainojen kokonaismäärää. Vuoden 2025 talousarviossa kunnan lainamäärä tulisi pysymään vakaana ja on 24,3 miljoonaa euroa.

Tasapainoisen talouden ehtona suunnitelmakaudella on toimintatuottojen kasvattaminen, toimintakatteen matala kasvu, pieni korkotason nousu ja investointien tehokas toteutus.

Esittelijä

pormestari Markku Koskinen

Päätösehdotus

Kunnanhallitus esittää kunnanvaltuustolle, että se hyväksyy liitteenä olevan vuoden 2025 talousarvion ja taloussuunnitelman vuosille 2025 - 2027 ottaen huomioon kunnanhallituksen päättämät eritellyt muutokset.

Kunnanhallitus valtuuttaa talouspäällikön tekemään käsittelyssään päättämät muutokset ja teknisluontoiset korjaukset talousarviokirjaan.

Päätös

Keskustelun kuluessa Topias Rauhamaa esitti Jukka Tammelinin ja Anne Tuomaila-Lähteenmäen kannattamana, että perusopetuksen laaja-alaisen erityisopetuksen tuntikehystä ei supisteta esitetysti 18 vuosiviikkotunnilla ja siten erityisopetuksen päätoimisen tuntiopettajan tehtävää (20 vvh) ei jätetä täyttämättä 1.8.2025 alkaen. Kustannusvaikutus lisäyksellä on -17 500 euroa sivistys- ja hyvinvointilautakunnan esityksestä.

Keskustelun jatkuessa Miia Salminen esitti Nana Kirkkomäen kannattamana, että investointiosasta poistetaan Keskuspuiston skeittialueen rakentaminen ja puiston perusparannus.

Keskustelun edelleen jatkuessa Miia Salminen esitti Nana Kirkkomäen kannattamana, että investointiosasta poistetaan Urheilukentän peruskorjaus.

Julistettuaan keskustelun päättyneeksi puheenjohtaja esitti selostuksen keskustelun kuluessa tehdyistä ehdotuksista, mitkä hyväksyttiin ja totesi, että keskustelun kuluessa oli tehty esittelijän esityksestä 3 poikkeavaa kannatettua esitystä, joten on suoritettava äänestykset.

Puheenjohtaja esitti 1. äänestyksen toimitettavaksi sähköisenä äänestyksenä, mikä hyväksyttiin ja teki seuraavan hyväksytyt äänestysesityksen: ne, jotka kannattavat esittelijän esityksen hyväksymistä, äänestävät JAA, ja ne, jotka kannattavat Topias Rauhamaan esityksen hyväksymistä, äänestävät EI.

Suoritettuna sähköisessä äänestyksessä (äänestys 1), äänestysluettelo on pöytäkirjan liitteenä, annettiin 4 JAA-ääntä ja 5 EI-ääntä. Topias Rauhamaan esitys hyväksyttiin.

Puheenjohtaja esitti 2. äänestyksen toimitettavaksi sähköisenä äänestyksenä, mikä hyväksyttiin ja teki seuraavan hyväksytyt äänestysesityksen: ne, jotka kannattavat esittelijän esityksen hyväksymistä, äänestävät JAA, ja ne, jotka kannattavat Miia Salmisen esityksen hyväksymistä, äänestävät EI.

Suoritettuna sähköisessä äänestyksessä (äänestys 2), äänestysluettelo on pöytäkirjan liitteenä, annettiin 4 JAA-ääntä ja 5 EI-ääntä. Miia Salmisen esitys hyväksyttiin.

Puheenjohtaja esitti 3. äänestyksen toimitettavaksi sähköisenä äänestyksenä, mikä hyväksyttiin ja teki seuraavan hyväksytyt äänestysesityksen: ne, jotka kannattavat esittelijän esityksen hyväksymistä, äänestävät JAA, ja ne, jotka kannattavat Miia Salmisen esityksen hyväksymistä, äänestävät EI.

Suoritettuna sähköisessä äänestyksessä (äänestys 3), äänestysluettelo on pöytäkirjan liitteenä, annettiin 3 JAA-ääntä ja 6 EI-ääntä. Miia Salmisen esitys hyväksyttiin.

Puheenjohtaja julisti kunnanhallituksen päätökseksi tulleen esittelijän esityksen seuraavilla muutoksilla:

- perusopetuksen laaja-alaisen erityisopetuksen tuntikehystä ei supisteta esitetysti 18 vuosiviikkotunnilla ja siten erityisopetuksen päätoimisen tuntiopettajan tehtävää (20 vvh) ei jätetä täyttämättä 1.8.2025 alkaen
- investoinneista poistetaan Keskuspuiston skeittialueen rakentaminen ja puiston peruseräparannus
- investoinneista poistetaan urheilukentän peruskorjaus.

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto

Kunnanvaltuusto 09.12.2024 § 60
154/02.02.00/2024

Esittelijä

kunnanhallitus

Päätösehdotus

Kunnanvaltuusto päättää hyväksyä liitteenä olevan vuoden 2025 talousarvion ja taloussuunnitelman vuosille 2025 - 2027 ottaen huomioon seuraavat kunnanhallituksen päättämät muutokset:

- perusopetuksen laaja-alaisen erityisopetuksen tuntikehystä ei supisteta esitetysti 18 vuosiviikkotunnilla ja siten erityisopetuksen päätoimisen tuntiopettajan tehtävää (20 vvh) ei jätetä täyttämättä 1.8.2025 alkaen

- investoinneista poistetaan Keskuspuiston skeittialueen rakentaminen ja puiston perusparannus
- investoinneista poistetaan urheilukentän peruskorjaus.

Päätös

Keskustelun kuluessa Tiina Malm esitti Santeri Nousjoen ja Marko Hietalan kannattamana, että hallituksen päätösehdotuksesta poistetaan kohta; investoinneista poistetaan Keskuspuiston skeittialueen rakentaminen ja puiston perusparannus.

Keskustelun jatkuessa Miia Salminen esitti Mika Pennan ja Päivi Aaltosen kannattamana, että lisätään kunnanhallituksen päätösehdotukseen: kunnanhallitus valmistelee hallintosäännön palkkiosääntöön muutoksen voimaantulemaan 1.1.2025, tai mahdollisimman pian, jolla pienennetään luottamushenkilöiden kokouspalkkioita 10 % toistaiseksi.

Keskustelun edelleen jatkuessa Santeri Nousjoki esitti Topias Rauhamaan ja Marko Hietalan kannattamana, että keskushallinnon hankkeista tehdään 50 000 euron leikkaus.

Julistettuaan keskustelun päättyneeksi puheenjohtaja esitti selostuksen keskustelun kuluessa tehdyistä ehdotuksista, mitkä hyväksyttiin ja totesi, että keskustelun kuluessa oli tehty hallituksen esityksestä 3 poikkeavaa kannatettua esitystä, joten on suoritettava äänestykset.

Puheenjohtaja esitti 1. äänestyksen toimitettavaksi nimenhuutoäänestyksenä, mikä hyväksyttiin ja teki seuraavan hyväksytyn äänestysesityksen: ne, jotka kannattavat hallituksen esityksen hyväksymistä, äänestävät JAA, ja ne, jotka kannattavat Tiina Malmin esityksen hyväksymistä, äänestävät EI.

Suoritettuna nimenhuutoäänestyksessä (äänestys 1), äänestysluettelo on pöytäkirjan liitteenä, annettiin 11 JAA-ääntä ja 12 EI-ääntä. Tiina Malmin esitys hyväksyttiin.

Puheenjohtaja esitti 2. äänestyksen toimitettavaksi nimenhuutoäänestyksenä, mikä hyväksyttiin ja teki seuraavan hyväksytyn äänestysesityksen: ne, jotka kannattavat hallituksen esityksen hyväksymistä, äänestävät JAA, ja ne, jotka kannattavat Miia Salmisen esityksen hyväksymistä, äänestävät EI.

Suoritettuna nimenhuutoäänestyksessä (äänestys 2), äänestysluettelo on pöytäkirjan liitteenä, annettiin 7 JAA-ääntä ja 16 EI-ääntä. Miia Salmisen esitys hyväksyttiin.

Puheenjohtaja esitti 3. äänestyksen toimitettavaksi nimenhuutoäänestyksenä, mikä hyväksyttiin ja teki seuraavan hyväksytyn äänestysesityksen: ne, jotka kannattavat hallituksen esityksen hyväksymistä, äänestävät JAA, ja ne, jotka kannattavat Santeri Nousjoen esityksen hyväksymistä, äänestävät EI.

Suoritettuna nimenhuutoäänestyksessä (äänestys 3), äänestysluettelo on pöytäkirjan liitteenä, annettiin 18 JAA-ääntä ja 5 EI-ääntä. Kunnanhallituksen esitys hyväksyttiin.

Puheenjohtaja julisti kunnanvaltuuston päätökseksi tulleen hallituksen esityksen seuraavilla muutoksilla:

- hallituksen päätösehdotuksesta poistetaan kohta: investoinneista poistetaan Keskuspuiston skeittialueen rakentaminen ja puiston perusparannus

- lisätään kunnanhallituksen päätösehdotukseen: kunnanhallitus valmistelee hallintosäännön palkkiosääntöön muutoksen voimaantulemaan 1.1.2025, tai mahdollisimman pian, jolla pienennetään luottamushenkilöiden kokouspalkkioita 10 % toistaiseksi.

Muutoksenhaku

Kunnallisvalitus, Hämeenlinnan hallinto-oikeus

Jakelu

talouspäällikkö
toimialajohtajat
kiinteistöpäällikkö